

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران

معاونت درمان - مدیریت امور پرستاری

بیمارستان امام خمینی (ره)

مرکز تحقیقات ترمیم ضایعات نخاعی

سکته مغزی چیست؟

مغز ارگانی بسیار حساس به کاهش جریان خون و اکسیژن است، قطع کامل جریان خون در یک منطقه از مغز ظرف ۴ تا ۱۰ دقیقه سبب مرگ بافتی خواهد شد. سکته مغزی یعنی بسته شدن یا پاره شدن یک شریان مغزی که به دنبال آن اختلال در گردش خون آن ناحیه از مغز ایجاد شده و موجب تظاهرات عصبی زیاد مثل فلج نیمه بدن، اختلال تکلم و اختلال در راه رفتن می شود.

سکته مغزی اولین و مهمترین نوع از حوادث عروقی مغزی و سومین علت مرگ بعد از بیماری های قلبی، سرطان و شایعترین علت ناتوانی جسمی است. سکته های مغزی یکی از علل ایجاد ناتوانی های طولانی مدت و جدی در افراد می باشد که یک حالت اوژانس است و نیاز به مداخله فوری دارد. درمان زود هنگام با روش حل لخته سبب تخفیف

علائم سکته و در نتیجه محدودیت کمتر در عملکرد بیماران می‌باشد.

اختلال جریان خون مغز دو مکانیزم می‌تواند داشته باشد: شایعترین نوع در اثر کاهش خونرسانی است (سکته

ایسکمیک یا غیرخونریزی دهنده) و در موارد کمتری نیز پارگی عروق و خونریزی در داخل بافت مغز (سکته

هموراژیک یا خونریزی دهنده).

ممکن است فرد ناگهان به حالت اغما رفته و بی‌هوشی اتفاق افتد که ساعت‌ها و روزها ادامه یابد. سکته مغزی اغلب با

فلج نیمی از بدن و فلج صورت و دفع غیر ارادی ادرار و مدفوع همراه است.

علل سکته مغزی کدامند؟

✓ تصلب شرایین یا آترواسکلروز

✓ ترومبوز که در آن جریان خون در اثر تنگی یا بسته

شدن یک شریان مسدود می‌گردد.

✓ آمبولی که در آن بخش کوچکی از رسوب چربی یا یک لخته خونی کوچک از یک رگ مبتلا به مغز می‌رود.

✓ فشارخون بالا، چاقی، چربی بالا، دیابت کنترل نشده، کشیدن سیگار، بیماری‌های دریچه‌ای قلب، سن بیش از ۶۰

سال.

علائم شایع:

سکته‌های مغزی با توجه به محل بروز ضایعه (رگی که دچار انسداد شده)، وسعت منطقه ای که دچار محدودیت یا

نقص جریان خون شده و میزان وجود عروق جانبی می‌توانند سبب ایجاد علائم و نواقص عصبی بسیار متنوعی شوند از

قبیل:

- سنگینی ناگهانی در اندام یا کرختی و ناتوانی در کنترل عضلات

- عدم توانایی حرکت دادن بخشی از بدن
- کاهش هوشیاری
- اختلال در تکلم
- سردرد و سرگیجه ، عدم تعادل و گیجی
- اختلالات بینایی
- بی‌اختیاری مدفوع یا ادرار
- تهوع و استفراغ

پیشگیری:

پیش‌گیری از سکته مغزی به طرق مختلفی امکان‌پذیر است:

- ✓ بهتر است تحت نظر پزشک باشید.
- ✓ مهم‌ترین اقدام لازم برای پیش‌گیری از بروز سکته مغزی حذف یا کاهش عوامل خطر و زمینه‌ساز بیماری است. از جمله رژیم غذایی مناسب، ورزش کردن، کنترل و درمان بیماری‌های قلبی، دیابت و ترک سیگار از مهم‌ترین کارها برای پیش‌گیری از سکته مغزی هستند.
- ✓ بهتر است، روزی یک عدد قرص آسپرین جهت پیش‌گیری استفاده کرد.

درمان

- ✓ مراجعه فوری به نزدیکترین بیمارستان
- ✓ کنترل فشارخون و قندخون و علائم حیاتی بیمار
- ✓ در صورت بی‌اختیاری ادرار استفاده از سند ادراری
- ✓ در صورت اختلال در بلع استفاده از لوله معده که در بیمارستان انجام می‌شود.

توجه به موارد زیر توسط همراه بیمار:

✓ توجه به وضعیت هوشیاری بیمار و پاسخ گویی او به محرکات محیطی

✓ توجه به حرکات ارادی و غیر ارادی اندامهای بدن بیمار

✓ سفتی یا فلج شلی گردن

✓ رنگ چهره و اندامها (رنگ پریدگی یا کبودی و...)

✓ توجه به وضعیت تنفسی بیمار

✓ توانایی تکلم

✓ وجود خونریزی

✓ توجه به میزان جذب و دفع مایعات بیمار

✓ توجه به وضعیت فشار خون بیمار

آزمون های تشخیصی :

✓ آزمون تشخیص اولیه ، ct اسکن بدون استفاده ماده ی حاجب می باشد ، نوار قلب، اکوکاردیوگرافی،

سونوگرافی، آنژیوگرافی، MRI.

درمان دارویی:

✓ داروهای ضد پلاکتی برای کاهش احتمال تشکیل لخته مانند آسپیرین و ضد انعقاد نظیر هپارین در موارد خاص.

✓ داروهای ضد پرفشاری خون در صورت ابتلا به فشار خون بالا.

درمان عوارض سکنه مغزی :

برای درمان عوارض سکنه مغزی باید از پزشک متخصص مغز و اعصاب کمک گرفت.

شروع به موقع کاردرمانی و فیزیوتراپی و گفتار درمانی بسیار موثر می باشد.